

National University Odesa Law Academy, Ukraine

From the Selected Works of Eduard Kuzmin

October 27, 2016

Некоторые размышления о сущности внутренних вооруженных конфликтов

Eduard Kuzmin, *National University Odesa Law Academy, Ukraine*

Available at: <https://works.bepress.com/eduard-kuzmin/2/>

Кузьмин Эдуард

*аспирант кафедры международного права и международных отношений
Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, Украина
eduard.kuzmin@onua.edu.ua*

Руководитель: Стрельцов Евгений Львович

*доктор юридических наук, доктор теологии, профессор,
член-корреспондент НАПрНУ, Заслуженный деятель науки и техники Украины,
ученый секретарь ЮРЦ НАПрНУ, заведующий кафедрой уголовного права
Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, Украина*

НЕКОТОРЫЕ РАЗМЫШЛЕНИЯ О СУЩНОСТИ ВНУТРЕННИХ ВООРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТОВ

Аннотация. Автором исследуются вопросы касательно сущности внутренних вооруженных конфликтов, а также их соотношения со смежными понятиями.

Ключевые слова: внутренний вооруженный конфликт, вооруженный конфликт немеждународного характера.

На сегодняшний день, в современных исследованиях в области вооруженных конфликтов для обозначения конфликтных ситуаций вооруженного коллективного насилия внутри одного государства все чаще используются такие термины как внутренний вооруженный конфликт, внутригосударственный вооруженный конфликт, гражданская война, государственный переворот, немеждународный вооруженный конфликт, и вооруженный конфликт немеждународного характера [Кузьмин Е. Е. Поняття збройного конфлікту: перші роздуми / Е. Е. Кузьмін // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – Одеса, 2014. – Вип. 12. – Т. 2. – С. 187-190]. Такое пристальное внимание специалистов обусловлено проблематикой внутренних вооруженных конфликтов, число которых, в наше время, стремительно растет. Такие конфликты, по мнению И. И. Лукашук, отличаются особой жестокостью, а по количеству жертв – обычно даже превосходят международные конфликты [Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учебник для студентов юридических факультетов и вузов. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – Москва : Волтерс Клувер, 2005. – С. 313]. И действительно, в последние годы, в связи с возникновением ряда внутренних вооруженных конфликтов в мире, научный и практический интерес к политико-правовым аспектам такого рода конфликтов значительно увеличился [Егоров С. А. Вооруженные конфликты и международное право : дис. докт. юр. наук : 12.00.10 / Егоров Сергей Алексеевич. – Москва, 1999. – С. 38].

Наличие такого обилия терминов непременно побуждает к исследованию данных понятий, а также – к осмыслению проблемы их соотношения [Стрельцов С. Л. До питання про сутність та види міжнародних конфліктів / С. Л. Стрельцов // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія : Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – Київ : НАУ, 2014. – № 4 (33). – С. 133-137]. В связи с этим, возникает ряд сложных дискуссионных вопросов касательно сущности каждого из них. Являются ли данные термины синонимами, ведь в таком случае, данные понятия используются для обозначения одних и тех же ситуаций, одного и того же явления, феномена (речь идет о конфликтных ситуациях вооруженного коллективного насилия внутри одного конкретного государства). Быть может данные понятия имеют свои собственные соответствующие явления, которые им присущи? В таком случае, эти ситуации, которые, на сегодняшний день, именуются подобными терминами в синонимическом смысле, квалифицируются ошибочно или так, что не соответствует действительности. В связи с этим, потенциально, возникает вопрос о соотношении всех указанных понятий.

Міжнародне гуманітарне право і право збройних конфліктів оперують таким поняттям як «збройний конфлікт неміжнародного характеру», який був введений в позитивне міжнародне право з прийняттям статті 3, загальної для всіх чотирьох Женевських конвенцій о захисті жертв війни від 12 серпня 1949 року і доповнений прийняттям Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року. Однак, ні стаття 3, ні Протокол II не містять в собі чіткого визначення змісту цього поняття. Так, встановлюється лише ряд критеріїв, які повинні бути присутніми в тій або іншій конфліктній ситуації. В зв'язі з цим, таке визначення представляється дуже складним для трактування, оскільки його зміст може варіюватися від повномасштабних громадянських воєн – до відносно невеликих безладів [Shaw M. N. International Law / M. N. Shaw. – Cambridge University Press : Cambridge. – 2003. – [5th ed.]. – P. 1072-1073]. По думці М. В. Буроменського, це поняття необхідно трактувати ще ширше і до таких конфліктів слід відносити всі громадянські воєни і внутрішні конфлікти, які виникають з наміру державних переворотів і *тому подібне* (курсив наш – Э.) [Міжнародне право : навч. посібник / за ред. М. В. Буроменського. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – С. 298].

Весьма символічним являється те, що тривале час, представлення о внутрішніх конфліктах було обмежене. Як правило, вони розглядалися виключно як внутрішнє діло держави, і всякий інтерес до них з боку інших суб'єктів міжнародного права вважався, як неприпустиме втручання або інтервенція [Кастро А. Ф. Міжнародно-правова регламентація внутрішніх збройних конфліктів : дис. канд. юр. наук : 12.00.10 / Альберто Гваделупе Фернандеш де Кастро. – Москва, 1999. – С. 18-19]. Бути може і зараз представлення о внутрішніх збройних конфліктах є також дуже обмеженими?

Таким чином, схожі за своїми зовнішніми формальними ознаками конфліктні ситуації збройного колективного насильства можуть «в корені» відрізнятися одна від одної. В зв'язі з цим, представляється цілком природним подальше дослідження в напрямку пошуку кваліфікуючих критеріїв внутрішніх збройних конфліктів. До них, на наш погляд, слід віднести соціально-політичну сутність таких конфліктів.

Кузьмін Едуард, аспірант кафедри міжнародного права та міжнародних відносин, Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, Україна.

Керівник: Стрельцов Євген Львович, доктор юридичних наук, доктор теології, професор, член-кореспондент НАПрНУ, Заслужений діяч науки і техніки України, вчений секретар ПРЦ НАПрНУ, завідувач кафедри кримінального права, Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, Україна.

ДЕЯКІ РОЗДУМИ ПРО СУТНІСТЬ ВНУТРІШНІХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Анотація. Автором досліджуються питання щодо сутності внутрішніх збройних конфліктів, а також їх співвідношення з суміжними поняттями.

Ключові слова: внутрішній збройний конфлікт, збройний конфлікт неміжнародного характеру.

Kuzmin Eduard,

*Ph.D. student of the Department of International Law and International Relations,
National University «Odessa Law Academy», Odessa, Ukraine.*

Head: Streltsov Evgenii L., *Doctor of Law, Doctor of Theology, Professor,
Corresponding Member of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine,
Honored Science and Technology Worker of Ukraine,*

*Scientific Secretary of the South Regional Center of National Academy
of Legal Sciences of Ukraine, Head of the Department of Criminal Law,
National University «Odessa Law Academy», Odessa, Ukraine.*

**SOME REFLECTIONS ON THE ESSENCE OF INTERNAL
ARMED CONFLICTS**

Summary. The author explores questions about the essence of the internal armed conflict, as well as their relations with related notions.

Keywords: internal armed conflict, armed conflict not of an international character.